

BUDA-PESTA

8 Octomvre st. v.
20 Octomvre st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea: strad'a arbo-
relui verde nr. 12.

Nr. 76.

ANULU XIV.

1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl. ; pe $\frac{1}{4}$ de
anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

La Italia.

— Dedicatie Signorinei Alliza Barbi. —

O! glorioasa țiera, o! patri'a lui Dante,
Comór'a ta de fapte istorice, brillante
Au reversatu lumin'a eterna pe pamântu!
Si cerulu teu albastru si noptile cu stele,
Poetic'a ta limba de ângeri, filomele,
Înspira acestu cântu!

O! voi, ruini, legende superbe, misteriose,
Palate, templuri sacre, morminte fiorose,
Treziti în alu meu sufletu alu patriei amoru;
În voi admiru curagiulu, virtutea, fericirea,
Din care se inspira si astadi omenirea,
Luptându spre viitoru! . . .

Si astadi ascultu înca vorbindu pe Cicerone,
Si 'n flacarile Romei vedu capulu lui Nerone,
Hidos, ardiându de setea de sânge si veninu;
Vedu pe Traian, Augustus, Cesar, stapâni pe lume,
Vedu pe Virgil poetulu Palu cărui sacru nume
Eu tremuru si me 'nchinu!

Ascultu cum plânge Arno splendorile trecute,
Cum Tiberul murmura șoptiri necunoscute,
Si Apeninii falnici în doliu clocotescu;
Itali'a antica pierduta 'n poesía,
În Universu, prin veacuri sapându cu energia
Chiar geniulu omenescu!

Slavescu Rom'a cea vechia cu-a sale monumente,
Ce ne descriu trecutul prin mari evenimente,
Credinti'a, viteji'a poporului romanu;

Eroicele umbre stau vîi colo 'n morminte;
De falnicele fapte ne spunu, ne dau aminte
Colonn'a lui Traian.

Iér Marea cristalina, albastra si adâncă,
Prin fia-care unda duios deplânge înca
Vr'unu nume acărui slava se urca pân' la ceru;
Virtuti ce stau sapate pe-a veacurilor cétia,
Figuri de barbatia cu inimi de vîetia
Si bratiile de feru! . . .

Apoi privescu cum înca Boloni'a betrâna
Peste sciinti si arte remasu-a totu stapâna;
Poetic'a Sienna ce-adórme cu-al ei glasu;
Admiru ale naturei cap-d'opere divine,
Cari au facutu cu fala, Italia! din tine
Unu raiu si unu Parnas!

În sinul teu, Italia, o! patri'a lui Dante,
Dormu mîi si mîi de geniuri unice si gigante,
Dormu mute, ratacite sub umbra, sub misteru.
Oh! nu esista țiera mai dulce mai sfânta,
Pamântu mai bunu, mai veselu, pe care omul cânta
Sub unu albastru cera! . . .

Oh! câte gracióse si 'nalte sentimente,
Si câte rapitóre, poetice momente,
Au strabatutu adâncul totu sufletului meu:
Venezzi'a 'n lagune dormindu misterioasa,
Neapoli, Florenti'a si Rom'a maiestósa,
Si totu pamântul teu!

Căci tu esti omenirei de Dumnedieu lasata,
Din ceasul când de demon fu Eva însielata,
A fi în valesa mortii celu mai poeticu raiu ;
Si sub cerul teu vecinicu împodobitu cu stele,
Nascutu-a idealulu sublimu alu vietii mele
În dulcea luna maiu !

Sub care ceru albastru, în care mândra tíera
Mai splendid stralucesce a artilor comóra,
Natura mai frumósa, decât în sinul teu ? . . .
O ! nobila Italia, esti visul meu de auru,
Si pentru omenire cel mai maretiu tesauru
Creatu de Dumnedieu !

Pamânt ursitu sè verse poetilor norocul ;
În mintea lor, gândirea ; în sufletul lor focul,
Si 'n inim'a-mi ferbinte amorulu nesfêrsitu ! . . .
Iér omulu neferice, gustându o viétia dulce
Sub cerulu teu, sub tíerna când trebui sè se culce,
Elu móre fericitu !

Căci elu în tine uita dureri ce aflá 'n lume ;
Apoi rapitu asculta o limba fâra nume,
Ce 'ncânta si lovesce adâncu, melodiosu ;
În tine nascu copile dulci si farmecatóre,
Cu ochi de fulgeru tainicu, cu inimi ardietóre
Si sufletu amorosu !

Spre tine ori ce visuri de-amoru, de frumsetia,
Ori ce ilusii mândre ce nascu în tineretia,
Se ducu, disparu spre tine, căci tu esti mam'a lor ;
Poetii cânta lumei cerése'a ta splendóre,
Căci ei gasescu unu vecinicu isvoru de inspirare
În sinu-ti rapitoru !

Anticitatea urme puternice, eterne
Lasându spre viitorulu Italiei moderne,
Ni-a datu ce este astadi mai mare si mai puru,

Maritata si totusi fara barbatu.

— Romanu americanu, de Mrs. May Agnes Fleming. —
(Urmara.)

Miss Hutton îsi redică lorgnetta si privi ni-
tíelu pe Polly.

— Eu vedu numai o fetitia de șcôla în haina
alba cu peru scurtu. Dar iti marturisescu, că eu nu
me potu însufletî pentru niste fete arse de sóre si ru-
mene dela tíera.

Ea se sculá si plecá cătra Lordulu Montalien ;
— domnulu betrânu erá cu ceva mai suriu, — si
póte cu ceva si mai neîndestulitu cu viétia sa, decâtu
pe timpulu, când si-a petrecutu pe „Columbia“ cu
Robert Lisle.

Mr. Fane îsi pricepù erórea si ea acum i erá da-
torintia a urmă Diane si a o linisci. Graciós'a dama
înse erá cu optu ani mai betrâna decâtu elu si atâtu
de pretensiva, încátu, pe lângá tóte că posedea sânge
vinetu si trei mii pundi renta, se precugetá si mo-
mentanu statú pe locu sè admire pe Polly.

Deodata îlu atinse o mâna rece, si pe când în-
spaimentatu se întórse, erá Lady Charteris înain-
tea lui.

— Cine e fetitia a cea ? — întrebá ea.

Patru-spre-diece ani nu au trecutu fâra urme

Pe Rafael, pe Dante în arte poesía,
Pe Verdi, pe Rossini stapâni pe armonia
Si pe poporu Cavour ! . . .

O ! fericita tíera, sânt mândru, sânt ferice,
A mea recunoscintia sè-ti potu în versuri díce,
Căci eu, în al meu sufletu te simtu si te admiru !
Eu te-am visatu divina, înalta, gloriósa,
Poetica, eterna, superba si frumósa,
Eu te-am visatu martiru ! . . .

Si Dunarea suspina de veacuri lungi, prin valuri,
Că unu erou al Romei ni-a pusu pe-a sale maluri
Originea din care cobór' al teu poporu ;
Mari scopuri de 'nfratire, trecutu si prosperare
Unescu a nóstre dóue croice popóre,
Sperându în viitoru ! . . .

Si plinu de admirare, eu nu gasescu cuvinte
Sè-ti spunu ce simt de tine în inima, în minte ;
Sè-ti spunu entusiasmulu aprinsu de sacru focu
A unui suflet mare, a unei figuri sânte,
Ce la zimbiri séu lacrimi ea vine sè me 'ncânte,
Si vedu în ori ce locu !

Si plinu de admirare, d'unu visu ce n'are nume,
Dedicu aceste strofe acelei care 'n lume
Mi-a inspiratu spre tine cel mai sublimu avéntu,
Ce prin rapiri de ángeru si taine de femeia
Aprinsu-au ah ! în mine acea ántâiu schinteia
De-amoru eternu si sântu ! . . .

Viena 1875 august 10.

Petru V. Grigoriu.

peste Olivia, Lady Charteris. Façia ei întuncósa, pe
care Ulrich în acea nópte din Martie o aflá atâtu de
farmecatóre, erá acum palida fâra colóre si ochii ei
cei mari luciau nenaturalu din façia-i slabita si se-
riósa, peste care numai arare ori tresaria unu surisu,
în tocmai că razele stelelor peste néua.

— Lady Charteris pare, că si când ar fi sufe-
ritu multu, — díceau ómenii, si se mirau cum e cu
putintia asiá ceva. Lumea sciea că nu-si iubescu so-
çiulu ; astfel de casuri înse nu erau straordinarie, si
aceea în ochii publiculu nu erá o înstrainare conju-
gala, déca nu degenerá în unu scandalu publicu.

Înaintea lumei corelatiunile între soci erau mo-
deste si respectuóse ; baronulu se siliá din putintia sè
fia cu tóta atentia cãtra soci'a sa frumósa.

Óre uitatu-a Olivia Charteris ? Óre cei patru-
spre-diece ani espirati stersu-iau din memoria roman-
ticulu junetii sale, pe odinióra iubitu ei sociu, pe
aceea fetitia, pe fetitia lui, pe care a dat'o unu
strainu ?

Façia ei palida si liniscita, ochii ei stinsi pas-
trau, ce e dreptu, acelu secretu, totusi înse o lumina
în ochii ei descoperia o durere nemarginitu adâncu.
Pe când se adresá Ralf Fane cu acele cuvinte, ea se
razimá cu o neglijentia de o colóna si privi cu nepa-
sare la acea scena viala. Ea îsi întórse privirea spre

B o i i.

(Datine si credintie române.)

(Urmare.)

Dovéda despre acést'a, privitoru la ces-tiunea de fația, avemu cartea lui I. Kriza intitulata „Vadrózsák, Székely népköltési gyűjtemény, Kolozsvártt 1863“, in care, dupre cum aréta dlu dr. Silasi,²¹⁾ se afla o multime de numiri românesci de cai si boi pe cari Secuui din Ardélu le-au împrumutatu dela Români. Afara de acést'a si eu singuru am observatu cumca Nemtii si Rusii din Bucovin'a au o multime numiri de vite curatu numai românesci.

V.

De óre ce in articolul de fația, dupa cum am spusu din capulu locului, mi-am propusu sè infacisíezu nu numai numirile, ci si tóte datinele si credintiele, precum ori si ce alte espressiuni atingátóre de boi cari se 'ntrebu-intíéza in afacerile de tóte dílele, voiu sè le 'nsiru si pe aceste din urma, credíendu-le a fi si ele de óre-si care insemnătate, mai cu séma cà dela dênsele s'au formatu vr'o câte-va pro-verbe si diceri, cari sînt fórte respândite pin-tre poporu si se 'ntrebu-intíéza fórte adese ori in vorbire.

Deci sè revenimu la obiectu.

²¹⁾ „Siedietóra“ nr. 10, pag. 74—75.

castanu si vedíu o fetitia subtíre in o haina alba, alu carei profilu se putea bine observá. Deodata tresari ânim'a acelei femei, ânim'a, care ani îndelungati se re-cise si zacea grea cá o piétra in peptulu ei.

Óre unde a vedíutu ea acestu profilu, acést'a statura ?

Ea sciea si simtíea ceva înca înainte de ce se întrebá; si simtí momentanu o ametíéla. Unu mo-mentu mai târdíu isi reculese puterile si întrebá pe artistulu :

— Cine e acea fetitia ?

Chiar atunci îsi întórse Polly façi'a càtra ei, si asemenarea disparú.

Nu erá mai multu tipulu acelu barbatu, peste a càruí oseminte, cum credea ea, de 16 ani undulau valurile oceanului atlanticu.

— Cine e acea fetitia ? — repetí ea.

Cuprinsu de uimire priví Mr. Fane la ea ; erá ceva curiosu, sè auda dela acea dama, cà s'ar interesá de ceva.

— Nici dta, precum vedu, nu scíi, — díse Lady Charteris, — óre se te informedi ? Nu, nu merita, mie mi-a fost numai frumseti'a acestei fetitie suprin-diatóre.

Vechi'a nepasare o cuprinse de nou, si interesa-rea disparú.

Când tragu doi boi in jugu celu din mân'a drépta séu de-a drépt'a se numesce „din brasda“, iér celu din mân'a stânga séu de-a stâng'a „de càtra omu.“ Numirea „din brasda“ isi are originea sa de-acolo, pentru cà boulu „din brasda“ in timpulu aratului, dupa cum fia-caruia îi este cunoscutu, trebuie sè mérga totu-de-una pe urm'a brasdei. „De càtra omu“ vine de-acolo, pentru cà mânatorulu boiler merge in regula pe lângu boulu din mân'a stânga.

Déca la unu caru sînt injugati dóue, trei, séu si patru parechi de boi, apoi parechi'a cea dinainte se numesce „naintasi“ séu „de 'nain-te“, cea din mijlocu „mijlocani“, iér cea din urma „dela róte.“ Boii „dela róte“, fiindu cei mai aprópe de mânatoru, capeta totu-de-una mai multa si mai rea batae. De-aicea credu eu cà vine apoi si dicerea fórte întrebuintiata de poporulu românu „a capetatu o batae dela róte“, adeca : a capetatu o batae buna, de care nu va puté de graba uitá. Apoi „i-am trasu o batae dela róte“ séu „i-am arsu un'a dela róte.“

Când se mâna boii, déca mânatorulu îi este voi'a cá boii sè apuce in mân'a stânga le dice „haisu“, iér de vré sè apuce in mân'a drépta le dice „tia“ séu „cia.“ De aice vine apoi si proverbulu „nici hais'a nici ciat'a“, care se aplica ómenilor ce nu sciu apucá nici într'o parte nici într'alt'a, séu carii nu se potu deci-de de graba la ce-va lucru.

Mr. Fane inse alergá pe trepte in jos, elu voiá sè se informedíe.

— De mi-ar puté ea stá cá „Rosamunda“, — cugetá elu, — Miss Hautton s'ar potriví de „Eleanoru.“ Frumseti'a fetitiei e negresitu suprin-diatóre pentru o fica a unui farmeru. Óre dela care príncepe arabicu eredi ea acelu picioru frumosu, dela care da-ma nobila acelu profilu grecescu si acea statura im-posanta a capulu ? Oh, de ar avé trei míi pundi cá Miss Hautton ! Sè mergu óre la ea si se o agraescu. Ea pare a fi singura.

Mr. Fane nu sciea, óre este necessaria la persó-ne de acea sfera óre-care presentare ? Dar cá nu cum-va sè gresíesca, chiamá pe primariulu, si-lu recercá a-lu presintá acelei dsíore.

Mr. Ralf Fane erá alu treilea fiu alui John Fane, Marchand Tailleur, Bondstreet, London.

Miss Hautton voiá sè se marite, si Ralf Fane erá finu si elegantu ; de avea ea inse cunoscintia des-pre descendintia petitorulu ei, cum o împartasímu noi in confidintia cetitorulu, ea îndata l'ar fi lasatu.

Diana Hautton, verisíor'a unei ducese, sor'a unui peer de Anglia ; si unu descendinte a unui croi-toru ! În adevéru ! întregi generatiuni a defunctilor de Hautton, s'aru fi întorsu cu façi'a in jos in cosciu-

Doi ênsi un'a nu dicea
Unulu : haisu! si altulu : cial!²³⁾

sună altu proverbu, care are aceeași însemnare.

„Hais'a“ si „țial'a“ séu „cial'a“, în limba-giulu poporului se mai întrebuintéza înca si cá arătarea directiunii unei căi. Asiá se 'ntêmpla fórte adese ori, când îndrépta unu Român pe altulu pe-o cale, cá în locu sè-i spue de-acolo si-acolo sè apuce în mân'a stânga, dice „apuca séu ie hais'a“, în mân'a drépta „apuca cial'a.“

În Bucovin'a ara României ogórele lor de-comunu „în rezóre“ si „la unu locu“ séu „la olalta.“ Când le ara în rezóre, atunci începu a ará de pe lângă *haturi* si sfêrsiescu cu *rezorulu* în mijloculu ogorului. La acestu feliu de aratura boii cârnescu totu-de-una „hais'a 'n brasda.“ Terminulu plugariului, care îi mână sună „haisu la brasda.“ De-aice apoi si datin'a de-a spune caletorilor „apuca hais'a 'n locu“, când acestia dela unu locu anumitu au de-a se 'ntórce pe-o cale multu puçinu paralela cu cea de mai nainte. Când se ara „la unu locu“ séu „la olalta“, atunci boii trebuie sè cârnésca totu-de-una „țial'a 'n brasda“ séu „la brasda.“ Fiind înse cá acésta cârnitura mai cu séma la 'nceputu, este fórte grea si cu anevoe se potu dá boii în brasda, a datu nascere dicerilor

²³⁾ A. Paunu. Proverburi séu Povestea vorbii, part. II. Bucuresci. 1853 pag. 76.

gurile lor, de rusíne pentru o astfelu de profanare.

Mr. Ralf Fane a absolvatu în Oxford, tabloulu din urma i-a facutu unu renume frumosu, elu fu primitu în societate si bineventatu, si mai chiar amiculu seu Guido Carls court nu sciea despre croitorulu avutu din strad'a Bond.

Mr. Warren satisfacù datorintéi sale cá maestru ceremonialu.

— Polly Mason, Mr. Fane doresce a ti se presentá.

Polly se întórse cátra elu cu o graçia suridiëndă. Óre nu a observat'o si amicele ei, Alice Warren si Elisa Lang? Nu vorbiá si Emilu cu una si Guido cu cealalta? Nu si-a luatú ostenéla unulu din sfer'a înalta a se coborí la dên's'a?

— Astadi e o dí pompósa, — observá Mr. Fane, — si o adeverata placere a se vedé împresuratu de atátia ómeni voiiosi. Cum vine înse, cá dta Miss Mason esti aici singura?

Polly respunse cu satisfactiune, cá nu a avutu voia sè siédia la prândiu, ci a preferitu a așteptá aci începerea balului. Cine va voi sè jóce cu dên'sa, o va fi aflându si aci.

— Asiá dara nu esti înca engagiata, Miss Mason; ai voia sè me onoredi cu primulu tour?

„nu-lu poti dá 'n brasda“ séu „multu m'am nacajitu pân' l'am datu în brasda“, cari se aplica ómenilor stângaci si celor nepriceputi, cu cari multu trebuie sè te nacajesci pâna ce i poti face cá sè 'ntieléga ceva séu sè se deprinda la vre-unu lucru.

Déca doi boi dintr'o parechia nu tragu bine la jugu, ci celu „de cátra omu“ trage mai multu spre stâng'a, iéra celu „din brasda“ spre drépt'a, se dice cá „tragu în resteu.“ Éra déca tragëndu se lasa unulu spre altulu, se dice cá „se lasa pe tânjala.“ De-aice apoi si proverbulu „se lasa pe tânjala“, care se aplica ómenilor ce se lasa la ori si ce întreprindere în spatele altora, iér ei lucra totu numai din usíoru séu nimica.

Adese ori se 'ntêmpla, cá o parechie de boi nu e bine 'mparechiata. Deci spre a face o parechia buna, potrivita mai cu séma la fap-tur'a corpului si la mersu séu trasu, se 'mpreuna doi boi din dóue parechi. Acesti boi se numescu apoi „din parechi.“

Când unu bou dintr'o parechia piere si remâne numai unulu, celu remasu se numesce „stingheriu.“

VI.

Merita a fi însemnate si vr'o câte-va bóle de-ale boilor si mai cu séma de-aceea, pentru cá unele dintre dên'sele se credú cá provinu din nisce împregiurári miraculóse si nu dela

„Sè-lu onorediu, sè-lu onorediu!“ Polly privi în sus sè védia, óre nu vorbesce în ironia; Mr. Fane înse grai cu tóta seriositatea, si ea primí engagiamentulu cu unu surisu.

— Eu înse nu me voiú îndestulí numai cu acela, ci pretindu mai multe. Scíu, cá dta joci cá o sylfida, Miss Mason. Noi multu ne întrebaram pe terassa, óre cine esti dta, pentru cá ai o înfatisiare cu totul deosebita de celalalte. Lady Charteris se interesá cu multa placere de dta. Poftimu, binevoiesce a-mi primí braçíulu, colo sub acei fagi este mai recóre.

Polly privi spre Lady Charteris cu bucuria si îndestulire, si aceea observá de nou cu durere asemenare.

Cine a fost acea fetitia? E posibilu, cá —

Pe când o electrisá cugetulu nedumeritu, faci'a ei deveni si mai palida. Óre póte sè fia ea? Ea ar fi acum în acea etate, cá si acést'a fetitia, care multu sémena si nu sémena cu acelu barbatu, pe carele ea odinióra ílu iubiá.

Ceialalti înca o observara.

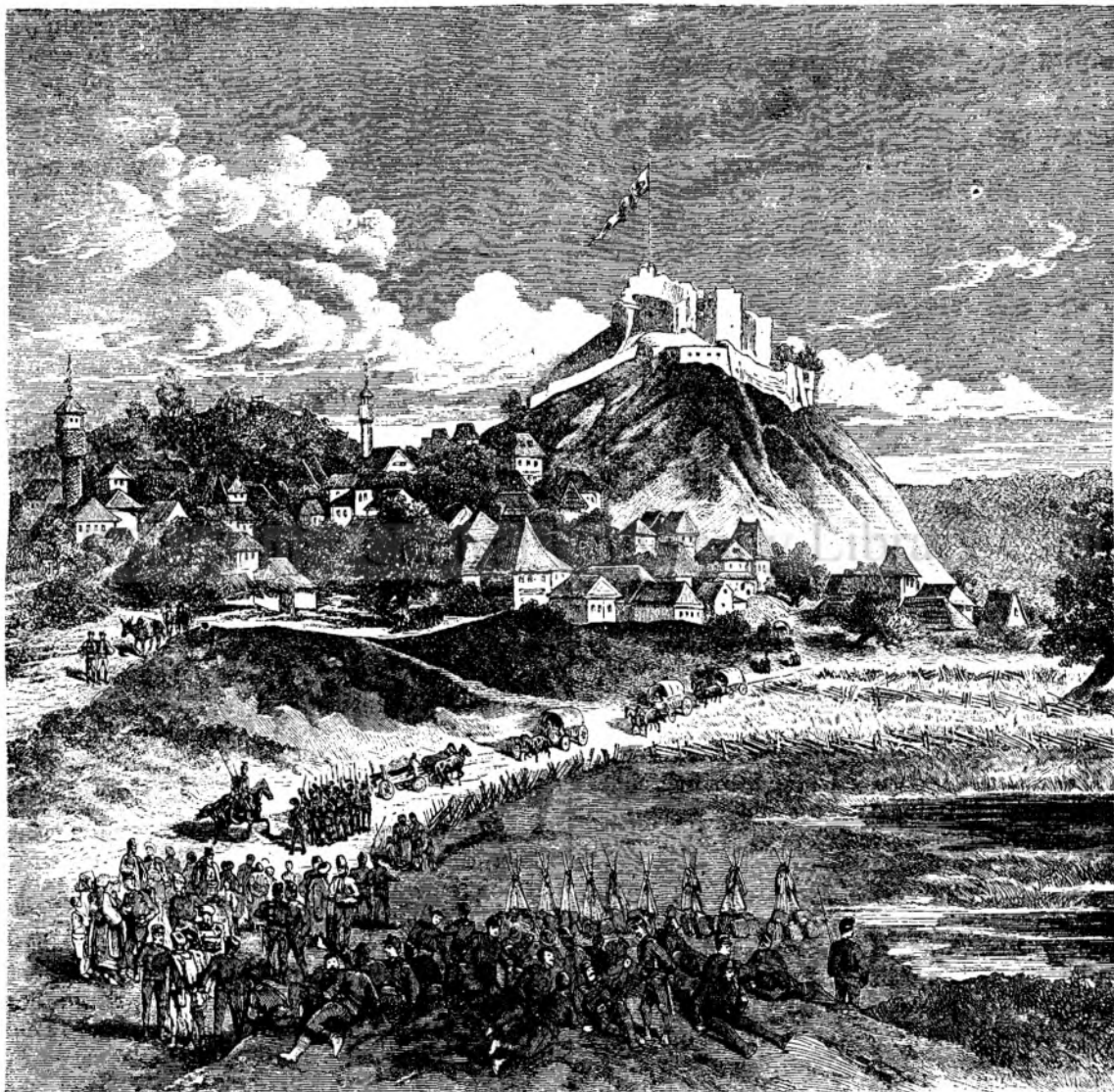
(Va urmá.)

natura, apoi si pentru modulu vindecării lor de càtra poporul român.

Acele bóle sînt urmatóarele : *Traghenulu*, *armurari'a*, *sângeratulu*, *crusitulu*, *ciumpavirea* s'eu *cimpovirea*, *brósc'a*, *splin'a*, *albat'i'a* si *curdiciculu*.

Traghenulu e unu feliu de buba s'eu bolfa v'ertósa si uriciósa, care se face ori unde pe trupu, dar mai cu s'ema la botu, si cresce une-

bolfe, boii ce o' au slabescu si-si pierdu fórté multu din valóre. *Traghenulu* ilu vindeca unii prin aceea, cà când bolf'a incepe a se cóce, déca e in locu indamanosu, o strapungu cu strignél'a si-o spéla cu slatina.²⁴⁾ Altii iérasii ilu vindeca cu pétra v'ênata bine pisata, s'eu c'unu potlogu arsu de opinca pisatu si amestecatu cu gainat'iu de gâina, cari se tórna in bort'a *traghenului*.²⁵⁾

Cetatea si orasiulu Doboi.

ori câtu unu ou de gâsca, alte ori câtu o olcica s'eu si mai mai mare, si când se cóce capeta o „*titina*“²³⁾ fórté mare. Din caus'a acestei

²³⁾ „*Titina*“ numesce poporul rom. din Bucovin'a materi'a închiegata si 'n v'ertósiata in form'a unui cuiu, care se afla in mijloculu unei bube rele, dupa ce acést'a s'a coptu si-a spartu si care nu ese de sine pâna ce n'o scoti prin strîngere s'eu prin o cataplasma.

Vitele bolnave de „*armuria*“ se dice cà harcaescu si se trântescu pe jos.

²⁴⁾ Datin'a Românilor din tînut. Dornei com. de dlu Petru Ursulu, cantoru bis. in Candreni.

²⁵⁾ Dat. Rom. din Ilisiesci. Com. de E. Ghiut'ia.
(Va urmá.)

S. Fl. Marianu.

S A E O N U

Calindarul septemanei.

Dumin.	8 20	F. 18 d. R. 3 Luc. c. ma Pelagia.
Luni	9 21	s. ap. Iacov Alf., c. p. Andronic.
Marti	10 22	ss. mm. Eulampiu, Eulampia.
Mercuri	11 23	s. ap. Filip diac., c. p. Teofan Mart.
Joi	12 24	ss. mm. Prov, Tarac, Andronic.
Vineri	13 25	ss. mm. Carp, Papi, Agatodor.
Samb.	14 26	c. ma. Parascheva, s. m. Nazarin.

Societatea academica româna.

Bucuresci 21 sept. (3 octomvre.)

Siedint'ia dela 16/28 sept. De ora-ce mai multi membrii facu parte din corpurile legiuitoare, se decide a se începe siedint'iele demin'ia la 9 ore. Colectiunea basmelor adunate de dlu Hintiescu, nefindu de competint'ia sectiunii istorice, se îndreptéza la sectiunea filologica.

Siedint'ia dela 18/30 sept. Se primesce portretulu cav. C. Stamati, membru încetatu din vietia alu Societâtii, lucratu în oleiu de pictorul Hentia. Se reguléza ordinea de dî pentru siedint'ia publica viitoare. Se anuncia, cà lad'a cu càrtile daruite de gener. Adrianu a sositu.

Siedint'ia dela 19 sept. (1 oct.) Se anucia, cà directiunea museului a tramisu unu esemplaru în auru, în argintu si în arama, din medali'a bisericeii St. Dimitrie din Craiova. Se cetesce o scrissóre a dnei Veronica Macsimu, prin care aréta cà nu e multiamita cu recompens'a ce i-a acordatu Societatea pentru lucrarea soçului ei, si în loculu esemplarelor acordate cere o respata în bani. Dupa mai multe discussiuni se decide, cà Societatea nu póte face mai multu pentru dn'a Macsimu, deci sè i se lase timpu de cugetare celu mai puçinu trei luni de dîle, si déca în intervalulu acest'a d-ei nu va luá vr'o decisiune, delegatiunea va face a îndepartá dela societate ori ce respundere pe cale legala pentru depositu involuntaru. Apoi se începe discussiune asupra raportulu comisiunii pentru manuscriptulu concursualu „Tierenulu Românu.“

Siedint'ia dela 20 sept. (2 oct.) Se comunica mai multe daruiri de càrti. La ordinea dîlei se pune raportul comisiunii despre cea mai buna carte ce trebuie sè capete premiulu Nasturel de 4000 lei. Dlu Baritiu cetesce raportulu comisiunii, se observa, cà dupa ce nici un'a càrtile venite la concursu n'a întrunitu voturile unanime ale comisiunii, acést'a a purcesu la votare, din care a rezultat, cà cartea dlui Haşdeu a obtînutu 4 voturi contra 2, a dlui Sion 3 contra 3, a dlui Urechia 2 contra 4, si a dlui Teulescu 1 contra 5. Punéndu-se în discutîune numai raportulu asupra operei dlui Haşdeu, premiarea acestei lucrari se respinge, dându-se 4 bile albe, 7 negre si 1 abtinere. Totu în acést'a siedint'ia presiedintele comunica o scrissóre dela academi'a imperiala din Petersburg, prin care se anucia cà se vor tramite Societâtii patru manuscripte de ale lui Cantemir.

Cetatea si orasiulu Doboi.

— La ilustratiunea de pe pag. 485. —

În resboiulu actualu comun'a Doboi a avutu unu mare rol. Divisiunea Szapáry, atacata de insurgentii în numeru întreitu, aice s'a retrasu, cà sè las-tepe întaririle de acasa.

Credemu dar interessantu a publicá în nrulu presintu desemnulu acestei positîuni militaresci, cu atátu mai vértosu, cà acolo au escelatu si regimentele românesci.

Doboi e unu satu în valea Bosnei lângá riulu Bosna; cam la jumetate de óra de Doboi riulu Ustora curge în Bosna, iér sub Doboi riulu Jalla séu Spreçia se vérsa în Bosna. Calea ce conduce din Zvornic, ántâiu trece prin Jalla, apoi prin Bosna, înainte de a intrá în Doboi. Din aceste consideratiuni, Doboi e unu punctu strategicu importantu.

Nu este dara mirare, cà în vremile trecute orasiulu Doboi si cetatea de-asupra lui a jocatu unu rol atátu de importantu.

Astadi cetatea se afla în stare cam deplorabila. Orasiulu are 1600 de locuitori, posede o positune pitoresca frumósa.

P u n c i u.

— La Bucuresci a aparutu unu dîuaru, care credu cà va fi multu cetitu.

— Pentru ce?

— Pentru cà e scrisu în limb'a francesa.

— Mama, ce este unu ângeru?

— Ângerulu, draga baiatiele, este unu copilasiu care sbóra.

— Asiá dara, pentru ce dice tat'a guvernantei mele totu-de-una „ângeru“?

— Pentru cà si ea — va sborá îndata.

*

Trenulu înaintá fórté încetu.

La o statiune conductorulu ceru biletulu dela o dama care caletoriá cu unu baiatu. Ea i dete unu biletu si jumetate.

Conductorulu privi baiatul si díse:

— E pré mare pentru jumetate de biletu.

— Ai dreptate, — respunse dam'a; — la plecare când cumperasem biletulu baiatul era micu; dar, fiindu cà trenulu inaintéza fórté încetu, de atunce baiatul a crescutu mare.

Literatura si arti.

La Bucuresci a esitu de sub tiparu oper'a lua Silvio Pellico „Le mie prigionii“, tradusa în limb'a româna sub titlulu „Închisorile mele“, carte clasici aprobata de consiliulu permaninte alu instructiunii publice alu României si recomandata pentru lectiunile pline de morala, de virtuti patriotice si civile ce contine. Se afla de véndiare la tóte librariele, cu pretulu de lei 2 bani 50.

Press'a englesá consiste din 2750 de publicatiuni. Dintre aceste 1885 sînt dîuare, 865 reviste. Din acestu numeru în Londra iesu 480 de dîuare si

508 reviste. Dînuarele mai tôte se ocupa de politica; dintre reviste 308 tratéza numai cestiuni religiose. Numerulu diuarelor ilustrate totu cresce, acestu numeru a ajunsu pâna la 287, din cari 33 aparu cu ilustratiuni colorate.

Statistic'a teatrelor din Paris. În Paris se afla acuma 48 de teatre; dintre aceste, mai multi ómeni încapu în teatrulu Chatelet — 3500, si mai puçini în Théâtre Français. Personalulu celu mai mare ilu are Oper'a mare, anume 95 musicanti, 26 cântareti, 18 cântaretié, 7 solo-dantîatori, 42 solo-dantîátore, 92 choriste séu figurante, 87 baletiste, 155 masînisti si lucratori, 40 de pazitóre de loge si 30 cassari, controlori si diregatori, cu toti la olalta celu puçin 596 de persóne. La tôte cele 26 teatre mari din Paris se afla 3210 barbati si 1859 femei. Afara de cele 48 de teatre, Parisulu mai are 72 de cafés-concerts si 210 reuniuni musicale.

Spicuri. Renumitul pictoru polonesu Matejko a terminatu unu tablou nou, ce represinta unu episod din istori'a polona si anume „Batali'a dela Grünewald.“ — Enrico Croce, cunoscutulu publicistu italianu si florumanu, va scóte la Bucuresci unu diuaru în limb'a italiana si româna sub titlulu „La voce d'Italia.“ — Camer'a României a cumperatu tabloulu „Basarabia“ a pictorului Verussi. — A esitu la Bucuresci : „Anuaru pentru israeliti“, cu unu supplementu calendaristicu pe anulu 1878/9.

Biserica si scola.

Congressulu nationalu bisericescu din Sibîiu s'a deschisu la terminulu anunçiatu, adeca la 1/13 octomvre. Vom impartasi cu alte ocaсии lucrările principale ale acestui congressu.

Episcopîa româna în Timisiór'a. Protopopiatele Timisiórii, a B. Comlosiului, Lipovei si Hasiasîiului, au tinutu înca la juliu 1876 o conferintîa în caus'a înfiintîarii unei episcopîi române gr. or. în Timisióra. Acea conferintîa a adressatu în privintîa acést'a si unu memorandu càtra congressulu nationalu bisericescu din Sibîiu. Dar fiindu cà de atunce nu s'a tinutu congressu, memorandulu, prin care se cere se enuncie reînfiintîarea episcopîei gr. or. române din Timisióra, se va debate în sesiunea actuala a congressului.

Din program'a gimnasiului din Naseudu pe anulu scolaru 1877/8 a rategitu unu esemplaru si la noi. Din acesta, de si târdîu, scótemu urmatórele date : la gimnasiu au funcñonatu 13 professori, numerulu studentilor a fost la finea anului 169, din acestia 130 gr. c., 37 gr. or., 2 r. c., adeca mai toti români. La scól'a normala din Naseudu 6 învetiatori si 182 învetiacei (165 români, 15 germâni si 13 israeliti); la scól'a de fete 2 învetiatorese si 4 învetiatori; la scól'a normala din Monor 5 învetiatori, 64 baeti; la cea din Borgo-Prundu 5 învetiatori, 84 scolari; la scól'a triviala din Sângeorgiu 6 învetiatori, 118 învetiacei; la cea din Telciu 4 învetiatori si 76 scolari; la Zagra 4 învetiatori, 76 scolari.

Scól'a româna din Silistria — precum se scrie „Gazetei“ — nu mai este, càci bulgarii au prefacut'o într'unu magazinu de produse remase dela armat'a turcésca.

Menuntiusiuri. Prim'a scól'a de meserîi în comunele rurale ale României s'a înfiintiatu la 17/29 sept. in comun'a Bucîumenii, judetiulu Iasi — Petru

Tutunariu, preparandu în Caransebesiu, multiamesce dlui Stefanu Antonescu, jude administrativu în Bocsia montana, pentru ajutorulu de 50 fl., — precum si dlui Ioanu Marcu, învetiatoru în Bocsia, carele a fost îngrigoritoru alu educatiunii sale în pruncia. — La universitatea din Bucuresci se va deschide unu cursu de limb'a sanscrita. — În Italia se va înfiintîa în anulu viitoru la Florentia o universitate pentru femei.

Societati si institute.

Societatea academica româna. Ministrulu de culte alu României a presintatu camerei deputatilor unu proiectu de lege, prin care Societatea academica se declara institutu nationalu cu denumirea de „Academî'a Româna.“ Statulu face academiei române o dotatiune anuala ficsa de 30,000 lei, care se va înscrie în budgetulu statului. Din acésta suma o parte va fi pururea afectata de càtra academia la acordarea a dóue premii, unulu sciintificu si altulu literaru, purtându denumirea de : premiulu Lazaru, premiulu Heliade Radulescu. Pentru a-si construi si a-si avé localulu seu propriu, statulu cedéza academiei române terenulu din façi'a universitatii la capulu despre resaritu alu gradinei botanice, latulu 48 metri si lungulu 13 metri.

Societatea „Petru Maioru“ a junimei române din Budapesta s'a constituitu în siedintîa tîenuta în 29 sept. Tinerimea alese si pentru acestu anu presiedinte pe dlu Iosifu Vulcanu, advocatu si redactoru, cu însufletîre si aclamatiune. O deputatiune va aduce la cunoscintîa noului alesu rezultatulu alegerei, si luva rogá, cà se binevoiesca si pe venitoriu a conduce si spriginî jun'a societate. Ceialalti membrii ai comitetului se constituira în urmatoriulu modu : Vicepresiedinte Aug. Dumitreanu rigorosante în med., secretariu Alesandru R. Ceusianu stud. med., notari Traianu Barzu stud. tehnicu si George Vesta stud. med., cassariu Iuliu Traianu Popu stud. jur., controloru Enea Hodosiu stud. med., bibliotecariu Isidoru Popu stud. în medicina. Societatea tîene siedintie în fia-care dumineca dupa amédi. Este de prisosu a amintî ce mare interesu represinta acést'a societate în mijloculu unei mari imense, straina de limb'a nôstra, fâra de care tinerimea, si altfel puçina la numeru, ar disparé cu totulu în capital'a tierii, uitându póte o parte din simtiemintele câstigate la vét'r'a parintiésca; publiculu românu va scîi apretîul la rëndulu seu însemnatatea acestei societati si va spriginî nisuintiele junimei pentru a se puté desvoltá câtu mai bine în directiunea luminarii nationali.

Ce e nou ?

Deschiderea solemnă a dietei se va face dumineca în 20 octomvre, la órele 12 la miédiadi, în castelu regescu din Buda.

Capital'a Ungariei înca desapróba politic'a guvernului. În adunarea reprezentantilor municipiului Budapesta, tîenuta în 16 l. c., s'a decisu : cà politic'a orientale a guvernului se desapróba dela începutu. adunarea spriginesce decisulu comitatului Somogy, si róga camer'a a dá în cercetare judecatorésca pe întregulu cabinetu, care fâra învoirea parlamentelor, si în contra vointiei portei otomane, a începutu ocupa-reca Bosniei, ceea ce usioru póte schimbá sistem'a dualistica si redicá la cârm'a elementulu slavu. Decisiunea s'a adusu cu majoritate imposita.

O parte din trupele din Bosnia se vor demobilisá, în numeru de 40—50 de mii, celu puçinu acés-t'a este dorint'a guvernului; dar se dice, cá marestialulu Filippovicu este în contra retragerii óstei, si nu voiesce a primí respunderea pentru cele ce ar puté se urmedie din micșiorarea puterii armate. Locuitorii crestini si jidani din Seraievo si din celelalte orasie se temu, cá în data ce armat'a austriaca s'ar retrage, ei aru fi espusi la mâni'a insurgentilor mahomedani. Astfel ori cum se va decide în privint'a armatei, bine totu nu va fi în tóte pãrtile.

Din bravulu si românesculu regimentu din Bucovina br. Kellner ar caduutu în lupte eroice, dar dureróse, multi osteni români, asiá si din reg. arch. Iosifu dela Orade. Am vedútu aici în Budapesta asta véra trecédu spre câmpulu de resboiu pe feciorii bucovineni din reg. Kellner, toti erau nalti cá bradulu, verdi cá stejarulu, voinici cá în timpurile strabune, si am întielesu, cum marele Stefanu a pututu bate patru tieri cu astfel de osteni.

Scumpete mare în Bosni'a. Bucatele au pretú forte mare, o oca de grâu costa 40—50 cr., cucurudúlu 30—35 cri, orezulu 60, carnea de vita si oie 30 cr., unsórea 2 fl. 50 cr., unu ou 5—10 cr. Popórele din orientu nu cunoscú odài mobilate dupa obiceiulu nostru. Façi'a casei, adeca padimentulu servesce de patu, scaunu si mésa. Sér'a iau o perina si o învelitóre, si patulu e gata. O chilia „mobilata“ în modulu amintitu costa pe luna în Seraievo 30 fl. Poporatiunea bosniaca se nutresce cu cucurudú, si malaiu se vinde prin tóte locurile, soldatii cari dispunu de bani si potu stimperá fómea cu bucate gatite din farina de papusoiu.

Deputati demobilisati. Trei deputati alesi în camer'a Ungariei (Pulszky, Baross, Márkus) in urm'a resboiului fusera si ei chiamati la servitú. Dupa câteva septemâni petrecute pe câmpulu de resboiu, fusera concediati a se întórce a casa pentru a luá parte la deschiderea si afacerile camerei.

Intre ranitii români avemu sè însirâmu de asta-data — lauda Domnului! — numai pe unulu, pe infanteristulu Iosifu Popa din regimentulu „Kusse-vich“ nr. 33.

Din cercuri militare. Ministrulu de resboiu a începutu sè trateze cu mai multi fabricanti de carutie din Budapesta, spre a liferá cinci sute de sanie, cu cari sè se transpórte proviantulu pentru armat'a de ocupatiune din Bosnia.

Ordinulu dómnelor. Sultanulu a înfiintiatu unu ordinu care e destinatu pentru decorarea dómnelor, cari s'au distinsu prin devotamentu în ingrigirile ce au datu ranitilor si bolnavilor în timpulu resboiului. Ordinulu celu nou are trei classe, dintre cari cea d'ântâiu este cu brilante. Cele d'ântâiu dómne, cari au primitu acestu ordinu, sânt mam'a si sogi'a vice-regelui Egiptului; a dóu'a classa se va conferi soçielor dlor ambassadori ai Germaniei si Austriei la Constantinopole.

Din Russi'a. Se dice, cá la Livadi'a, unde petrece curtea împ., moștenitorulu de tronu si consiliarii sei aru recomandá țiarului Alesandru introducerea unei constitutiuni reprezentative în imperiulu rus-

sescu. Alti ar sfatú imperatului si mai de parte absolutismulu de pâna acuma. Se respândescú ér sgomote despre abdicarea țiarului si pasirei fiului seu pe tronu. Candidatur'a lui Ignatieff la principatulu Bulgariei se sustiène de nou. Intre nihilistii din Russi'a se observa de nou misicari, de óre-ce o mare parte din armata petrece totu în Rumeli'a si Turci'a.

Decoratiuni pentru dómne în Români'a. „Resboiulu“ scrie, cá guvernulu românu va creá o decoratiune pentru dómne, decorându-se mai ântâiu de tóte acele cari au cautatu în timpulu resboiului pe militarii bolnavi si raniti.

O scena sfasiatóre s'a petrecutu de curédu la statiunea telegrafica din Doboi. Unu oficieru tineru, ranitu de mórte, a cerutu sè fia dusu la telegrafu, spre a-si luá remasu bunu pentru totu-de-una dela mirés'a sa. Cererea lui fu împlinita. Junele oficieru dictá cu voce slaba de pesi'a, si dupa ce siopti cuvêntulu din urma, muri. Scen'a acést'a facti impressiune durerósa asupra tutor din giurulu lui, si toti versara lacrimi.

Din Români'a. Trupele române în dfilele aceste vor trece Dunarea pentru a luá în posesiune Dobrogea, vechiulu pamêntu alu corónei române de sub domnitorii Mircea si Vladu. — În 13 l. e. rusii au primitu administratiunea districtelor din Basarabi'a. — Sessiunea estraordinare a corpurilor legiuitoare române s'a terminatu în 17 l. c.

Dela Bucuresci. Efori'a spitalelor civile va construí si instalá unu astediamentu de bai publice pe bulevardulu Elisabeta Dómn'a. — Primari'a capitalei a votatu 30,000 lei pentru serbarea cu ocaziunea defilării trupelor prin capitala.

Sciri merunte din tíera. Dlu dr. Nicolae Olariu a facutu censur'a de advocatu la tabl'a regésca din Têrgul-Muresiului. — Culesulu de víi în tóte pãrtile produce rezultate escelinte. — Se dice, cá mai multu deputati nu sânt alegatori, deci nu se vor verificá.

Suvenirea mortilor.

Ioanu Arseniu, parocu gr. or. în Gur'a riului, a repausatu la 28 septemvre în etate de 67 ani.

Dnpanloup, renumitul episcopu francesu a muritu la 12 oct.

Cutia de epistole.

Piese musicale române pe patru mâni. Rogu pe cetitórele acestei foi sè-mi împartasiésca déca au cunoscutia despre esistint'a vr'unei compositiuni musicale românesci pentru pianu pe patru mâni? — *Hersilia.*

Treiluniulu octomvre—decemvre începându-se cu nr. presinte, deschidemu prenumeratiune noua la foi'a nostra, cu conditiunile însemnate în frunte. Observâmu, cá în treiluniulu acesta vom dá si suplementele promise pentru acestu semestru. Rogâmu pe abonantii ale caror abonamente vor espirá sè le rennoiésca de timpuriu, séu sè ne retransmita esemplarele.